

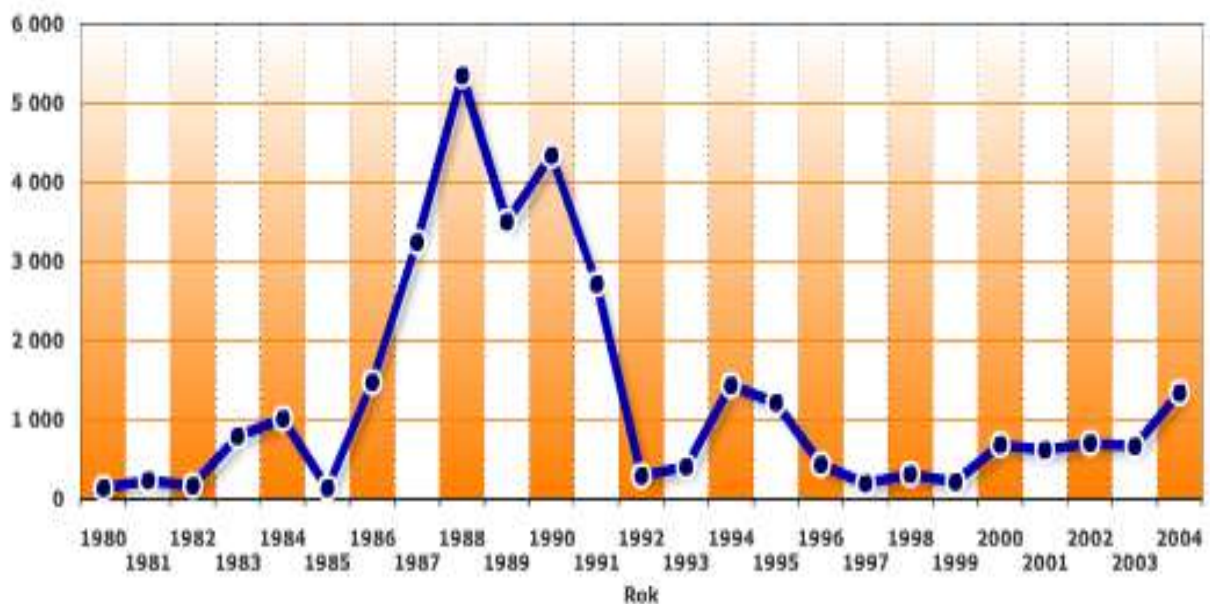
Žlutá zimnice (*Febris flava*)

Autor: Andrea Stejskalová

Výskyt

Tato nemoc hojně postihuje území s teplým podnebím, tedy tropické a subtropické oblasti Afriky a Ameriky. Snadno se šíří mezi nemocnými a vyvolává rozsáhlé epidemie s hromadnými úmrtími v postižených oblastech. Ročně se nakazí asi 200 000 lidí a z nich 30 000 onemocní podlehnou. Což zhruba odpovídá úmrtí 3 % až 5 % domorodců. Více než 90 % případů pochází z Afriky, kde asi 500 miliónů lidí obývá vysoce rizikové rovníkové oblasti. Nemoc se však již rozšířila i do Severní Ameriky, Karibiku a Evropy.

Obrázek 1: Výskyt incidence na celém světě od rok od roku 1980-2004

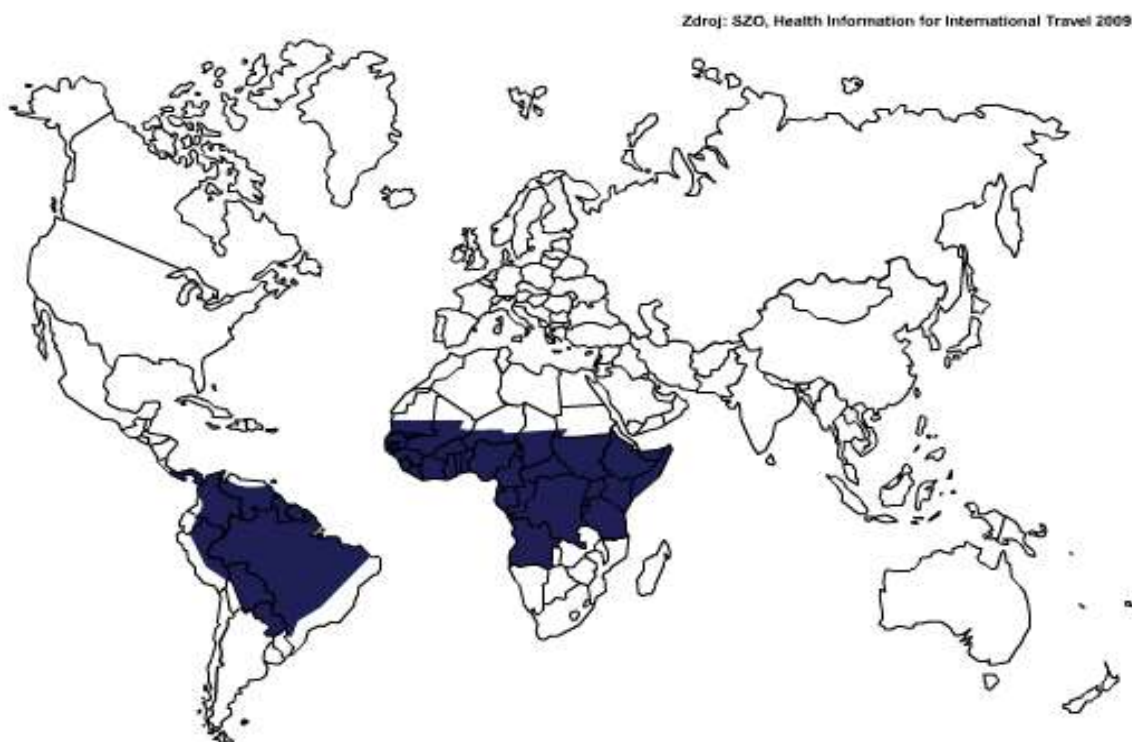
Zdroj: http://www.vakciny.net/ockovani_cizina/zluta_zimnice.html, 1.3.2015

Etiologie

Žlutá zimnice je virová hemoragická horečka z čeledi Flaviviridae přenášená infikovanými komáry, ale i jinými druhy moskytů. Zároveň ale patří do stejné skupiny virů jako klíšťová

encefalitida (arboviry skupiny B). Mezi preventivní opatření patřilo systematické hubení komárů blízko lidských obydlí, které se moc neosvědčilo. Žlutá zimnice se dělí na dva typy na městský a sylvatický. Městský typ se přenáší komárem z člověka na člověka. Tento druh není závislý na období dešťů, protože k množení komárů stačí pouze zbytky vody v nádobách u lidských obydlí. Cyklus nákazy se vyznačuje vzorcem: nemocný člověk - komár- zdravý člověk. Komár je schopen šířit nákazu za 7-10 dní od nasátí infikované krve a komárovo bodnutí se tak stává infekční. Druhý typ sylvatický (lesní, pralesní a džunglový) přenáší komár zejména mezi opicemi. Tato forma nemoci se ale dobře přenáší na lidi od ledna do března - tedy v období dešťů. Tento typ se špatně hubí, protože ohniska výskytu se nacházejí v džungli. V dnešní době je již však vyvinutá účinná vakcína Stamaril (očkuje se živým oslabeným virem a zdravý imunitní systém si tak vytvoří protilátky, je účinná 10 let). Pro cestovatele do Jižní Ameriky, rovníkové Afriky je toto očkování povinné. Aplikuje se jednorázově do podkoží a 2 týdny před odjezdem.

Obrázek 2: Rizikové oblasti žluté zimnice v roce 2009

Zdroj: http://www.vakciny.net/ockovani_cizina/zluta_zimnice.html, 1.3.2015

Hlavní příznaky

Inkubační doba - tedy doba od nákazy po první příznaky - trvá asi 5-6 dní. Žlutá zimnice má dvě stádia. První stádium se vyznačuje horečkou, která stoupá ke 40 stupňům Celsia a trvá 3-4 dny, bolestí hlavy, kloubů a svalů. Obličej a jazyk červenají, spojivka získává načervenalou barvu. Dále se objevují bolesti v bederní oblasti a třesavka. Další symptomy jsou závratě a zvracení. Poté nastupuje úleva a horečka ustupuje. Zanedlouho teplota opět stoupá, stav se zhoršuje a pomalu nastupuje druhé stádium, obličej bledne a dostavuje se zvracení natrávené krve. Selhávají ledviny a játra. Játra jsou zvětšená a bolestivá a tato porucha funkce vede k žloutence. Odtud daný název - žlutá zimnice. V druhém stádiu umírá asi 50 % pacientů.

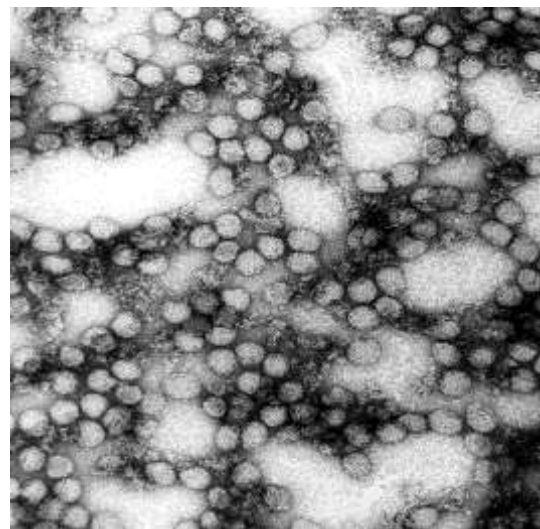
Vyšetření

Nemoc má typické příznaky, takže se dobře diagnostikuje. Provádí se vyšetření krve (izolace viru z plazmy, kultivuje se pak v buněčné kultuře nebo se detekují protilátky proti viru) a sonografie jater.

Léčba

Účinná léčba hemoragických horeček není k dispozici, proto se léčí pouze symptomaticky. Léčba vyžaduje častou hospitalizaci a je nutné doplňovat tekutiny, dodržovat klid na lůžku, nastavuje se dieta pro poškozená játra a ledviny (hemodialýza) a někdy se ordinují infuze glukózy. Při krvácení do dutiny břišní se pacientovi podává transfuze a vitamin K (na zastavení krvácení). Celoživotní následky jsou vzácné.

Obrázek 3: Žlutá zimnice

Zdroj: http://nd04.jxs.cz/165/717/627a7cd4a3_76641737_o2.jpg, 1.3.2015

Komplikace

Nemocné osoby by se měli očkovat minimálně 2 týdny po vyléčení. Dále se mohou vyskytnout alergické reakce na aplikovanou vakcínu. Poruchy imunitního systému,

postupující maligní onemocnění, pozitivní HIV pacienti, pacienti s poruchou funkce brzlíku jsou nevhodní pro očkování proti žluté zimnici. Pro tyto osoby, co mají nějaký druh poruchy imunitního systému nebo u dětí do 6 měsíců roste riziko vzniku encefalitidy.

Praktické rady pro pacienta

Před cestováním do zmíněných oblastí je třeba se poradit s ošetřujícím lékařem o možnostech prevence a očkování. Jak již bylo řečeno u pacientů se závažnou poruchou imunitního systému (rakovina, autoimunitní onemocnění) je třeba zvážit rizika pro vznik postvakcinační encefalitidy.

Použitá literatura

1. Petráš M, Lesná IK. Manuál očkování 2010, 3.vydání, leden 2010 ©Marek Petráš, pp 609-630, http://www.vakciny.net/ockovani_cizina/zluta_zimnice.html, přečteno 28.2.2015
2. Anonymous, <http://nemoci.vitalion.cz/zluta-zimnice/>, přečteno 28.2.2015
3. Anonymous, http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDlut%C3%A1_zimnice, přečteno 28.2.2015
4. Anonymous, <http://www.tropicke-nemoci.cz/zluta-zimnice>, přečteno 28.2.2015